

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Červená, Aneta: *Divně krásné: Sociokulturní konstrukce ošklivosti optikou vizuální antropologie*. Katedra sociální a kulturní antropologie, FF UPCE, Pardubice 2025, 64 str. Integrální součástí práce je audiovizuální příloha (celkem 16 autorských fotografií).

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Durňák, Ph.D.

Bakalářská práce Anety Červené pojednává o estetické a sociokulturní dimenzi ošklivosti. Autorská ve své práci usiluje o to, najít aspekty, které se podílejí na způsobu konstrukce estetické kategorie ošklivosti. Vychází z teoretického podloží estetiky (Mukařovský, Kulka, Eco, Zuska) vizuální antropologie, potažmo sociologie (Belting, Lupták, Sztompka, Sturken, Cartwright).

Metodologicky je práce postavena na dvou zásadních pilířích. V první fázi autorka sama vytváří autorskou subjektivní interpretaci ošklivosti prostřednictvím fotografií, kde zachycuje různorodé objekty, situace a kompozice. Stylisticky a formálně jsou tato díla výrazným autorským projevem vlastního vnímání světa, ve kterém se odráží vlastní prožitek, emoce a smyslovost: „*Fotografie zobrazují často intimnost a hraničí až s fetiši, zkoumá povrchy a textury (kůže, svaloviny nebo make-up). Fotky mohou vyvolávat, znechucení nebo nepohodlí, ale u mě probouzejí zejména fascinaci. Mohou ale podněcovat se k zamyšlení nad vlastním vnímáním krásy, ošklivosti nebo intimacy.*“ (str. 58) Druhým pilířem pak je následná fotoelicitace, díky které autorka prozkoumá, jakým způsobem na tyto fotografie nahlíží lidé, jaké pocity v nich fotografie vyvolávají a které faktory z jejich vlastního života, osobnosti atd. mají vliv na sociokulturní konstrukci obrazu ošklivosti. Celou studii vyhodnocuje a ve formě poznatků/poznámek propojuje s jednotlivými obrazy. Zde bych rád podotknul, že i když autorčiny fotografie figurují ve formě podkladů, tak z hlediska vizuální antropologie a autorské fotografie inklinují k umělecké interpretaci. To dodává práci nejenom interdisciplinární přesah ale zároveň výrazný „artový“ rukopis. Fotografie jsou skutečně „krásně ošklivé“.

Anetě Červeně se v celé práci daří kreativním způsobem propojovat jednotlivé perspektivy, z kterých na dané téma nahlíží. Rozkrývá a zároveň dokládá autentický vztah mezi obrazem a společností, obrazem a kulturou, obrazem a člověkem. Čtenář a divák je vystaven téměř

interaktivní hře s formou, která ho neustále, od momentu, kdy se poprvé v práci začnou objevovat první obrazy, nutí redefinovat vlastní estetické kategorie a hledat ve svém vnímání stopy vlastní zkušenosti, vlastního „Jáství“, které v něm vytváří vztah k těmto obrazům.

Celkovou koncepci práci proto považuji za velice efektivní, hravou a multimodální.

V samotném textu, zejména pak v citačních formách a v závěrečné bibliografii se objevuje několik nedostatků ve formě neúplných citací (např. v bibliografii chybí, resp. u citovaného titulu není uvedena autorka Bagdasarová, s kterou se v textu pracuje, kniha J. Aumonta je překladem a Šerý není spoluautorem knížky.)

I přes těchto několik detailů se domnívám, že práce, neboli spíš vizuálně-antropologický projekt Anety Červené patří mezi nesmírně zajímavé a svým způsobem fascinující díla, která se snaží reflektovat sociokulturní konstrukci obrazů mezi námi a to jakým způsobem na nás působí a jak s nimi komunikujeme, a co to vypovídá o nás samotných.

Předkládaná bakalářská práce splňuje standardy kladené na bakalářskou práci v oboru sociální a kulturní antropologie a po zvážení všech vědeckých i formálních aspektů této práce navrhuji hodnocení A.

Dne 20. 08. 2025

Mgr. Milan Durňak, Ph.D.